

שיטפון

שיטפון הוא זרם מים חזק, בדרך כלל פתאומי, שמציף שטחים נמוכים. בתקופה האחרונה אנו שומעים יותר ויותר על שיטפונות במקומות שונים בעולם, על אנשים שנלכדו במי השיטפונות, על בתים שהוצפו, על רחובות וכבישים שנהרסו וגם על פעולות הצלה מיוחדות. יש שיטפונות שבהם מים מן הים מציפים את החופים, ויש שיטפונות שבהם הנהרות והנחלים עולים על גדותיהם. 5

שיטפון בנהרות ובנחלים מתרחש כאשר מים רבים יותר מהרגיל זורמים אל הנהר או אל הנחל, וגובה המים עולה. המים מתחילים לזרום במהירות גוברת והולכת, עד שהם מציפים את היבשה. כאשר מים רבים מכסים את היבשה, נוצר מצב של שיטפון.

10 במקומות שונים בעולם, (רוסיה, צרפת ואיסלנד), באזורים הרריים וקרים, השיטפונות מתרחשים בעיקר בעונת האביב. השלג והקרח שהצטברו בחורף על פסגות ההרים, מפשירים באביב והופכים למים. המים הרבים זורמים לנהרות, והם מתמלאים בקצב מהיר. באזורים אלה יורדים גשמים גם באביב, ומי הגשמים מתווספים למים הזורמים בנהרות. הנהרות מתמלאים בפתאומיות ועולים על גדותיהם, וכך נוצר שיטפון. לכן לרוב לא ניתן לחזות אותו מראש 15 ולהיזהר מפניו. נהר העולה על גדותיו ליד מקום יישוב עלול לגרום להצפה ובעקבות כך – לנזקים רבים.

אנשים החיים ליד נהרות צריכים לדאוג לכך שבתיהם לא יוצפו וייסחפו במי השיטפונות. הם יכולים לבנות את בתיהם מחומרים חזקים, במקומות גבוהים או על עמודים. התרחקות מנהר בזמן שיטפון תציל אף היא חיי אדם. 20

פיתרון נוסף למניעת הצפות הוא בדמות בניית סכרים. סכר הוא חומה הבנויה לרוחב נהר או נחל שחוסמת את זרם המים. בחומה – פתחים שאפשר לפתוח או לסגור כדי לכוון את כמות המים שזורמים בנהר. יש סכרים שיוצרים ברכה, שבה נאגרים המים. המים הנאגרים בברכות יוכלו לשמש את התושבים בעונות היבשות לצורכי השקיה, שתייה ועוד. 25

בישראל מתרחשים שיטפונות בעונת החורף: במדבר יהודה, בנגב ובערבה. לאזורים אלה מבנה גאוגרפי שבו הרים ונחלים נמצאים סביב המדבר. מי הגשמים יורדים בהרים, זורמים במהירות וסוחפים כל מה שנמצא בדרכם אל עבר המדבר הצחיח שלמרגלות ההרים. הנחלים, היבשים בדרך כלל, מתמלאים פתאום בכמויות עצומות של מים ועולים על גדותיהם. 30